

MAVZU YUZASIDAN SAVOLLAR

1. Rang modeli deb nimaga aytiladi?
2. Rang modellarini sanab bering.
3. RGB rang modelida qaysi ranglar asosiy hisoblanadi?
4. Qaysi format turida harakatlanuvchi tasvirlar saqlanadi?
5. TIFF grafik formati xususiyati qanday?

UYGA VAZIFA

1. Kompyuteringiz ishchi stolida „11-dars“ deb nomlangan papka yarating.
2. Qidiruv tizimlaridan foydalanib, rang modellari haqida matnli va tasvirli ma'lumotlar toping.
3. Ushbu ma'lumotlar asosida taqdimot tayyorlang va papkaning ichida „Rang modellari“ nomi bilan saqlang.
4. Yuqoridagi kabi „Grafik formatlar“ mavzusida ma'lumotlar toping va ular asosida taqdimot tayyorlang.
5. Taqdimotni „Grafik formatlar“ nomi bilan papkaning ichida saqlang.

12-dars. GRAFIK MUHARRIRLAR VA ULARNING IMKONIYATLARI

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi natijasida *grafik muharrirlar* deb nomlanuvchi dasturlar paydo bo'ldi. Ular yordamida esa turli tasvirlar yaratish, ularni qayta ishlash, ularga turli effektlar berish imkoniyatlari yaratildi.

Demak, kompyuterda grafik obyektlarni yaratish va ularni tahrirlashda foydalanish mumkin bo'lgan bir necha grafik muharrirlar hamda ularning imkoniyatlari bilan tanishamiz.

TAYANCH TUSHUNCHALAR

Grafik muharrir – tasvirni kompyuterda ko'rish va uning ustida ishlash uchun mo'ljallangan maxsus dastur.

Effekt (lot. *effectus*) so'zi „harakat“, „faoliyat“, „natija“ degan ma'nolarni anglatadi.

GRAFIK MUHARRIRLAR

Adobe Photoshop dasturi Tomas Noll tomonidan ishlab chiqilgan va keyinchalik Adobe Systems Incorporated kompaniyasiga sotib yuborilgan. Hozirda Adobe amaliy dasturlari paketi tarkibiga kiradi. Asosan, rastarli tasvirlar bilan ishlashga mo'ljallangan, biroq bir nechta vektorli vositalarga ham ega. Rastarli tasvirlarni tahrirlashda dunyoda eng mashhur dastur hisoblanadi. Dasturda yaratilgan fayllar *.psd kengaytmasi bilan saqlanadi. Adobe Photoshop RGB, LAB, CMYK kabi rang modellari bilan ishlaydi. Adobe Photoshopning imkoniyatlari keng qamrovli bo'lib, gazeta va jurnallarni turli-tuman rasmlar bilan boyitishda juda katta qulayliklarni yaratadi. Masalan, dastur yordamida fotosuratlarini turli usulda tahrirlash, fotosuratdagi dog'larni o'chirish, eski rasmlarni qayta ishlash va tiklash, rasmlarga matn kiritish, qo'shimcha maxsus effektlar bilan boyitish, suratdagi ranglarni o'zgartirish va almashtirish, qatlam va filtrlar bilan ishlash mumkin.

Adobe Illustrator dasturi vektorli grafiklarni yaratish va ular bilan ishlashda yordam beradi. Mazkur dastur professional dizayner va rassomlar uchun maxsus ishlab chiqilgan. Dastur veb-sayt, logotip, rasm, videoo'yin va videofilmlarni yaratish uchun bir qator vosita, menyu va xususiyatlarga ega. Dasturda yaratilgan fayllar *.ai kengaytmasi bilan saqlanadi.

Adobe Lightroom dasturi – raqamli fotosuratlar bilan ishlash bo'yicha Adobe paketiga mansub grafik muharrirlardan biri.

Dasturda rasmlarni tahrirlash, fotosuratlar to'plamini saqlash, taqdimotlar yaratish, konvertatsiya qilish, eksport va import qilish kabi amallarni bajarish uchun keng imkoniyatlar mavjud.

Fotosuratlarini qayta ishlash bo'yicha Adobe Lightroomning o'ziga xos asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- fotosuratlarini tahrirlash jarayonida asl nusxasini saqlash qobiliyatiga ega;
- RAW hamda DNG formatlardan boshqa formatlarga o'tkazish;
- fayllarni ko'plab parametrlar bo'yicha saralash;
- qayta ishlangan fotosuratni uning asli bilan taqqoslash;
- chop etishga tayyorgarlik va printeriga to'g'ridan to'g'ri chiqish.

Dasturning asosiy imkoniyatlaridan biri mobil versiyasining ham mavjudligidir. Dasturni telefonga o'rnatib, suratlar ustida yuqorida keltirilgan amallarni bema'lol bajarish mumkin.

CorelDRAW Graphics Suite (CorelDRAW) – ajoyib dizayn, rasm va grafikalar yaratish uchun mo'ljallangan vektorli va rastri grafik dastur. U bir nechta samarali funksiyalarga ega. Dastur foydalanuvchilar uchun qulay bo'lib, bosma nashrlarda ham, Internetda ham asl illyustratsiyalar, logotip va tasvirlar yaratishda yordam beradi. Dasturda yaratilgan fayllar ***.cdr** kengaytmasi bilan saqlanadi.

Affinity Designer dasturi professional grafika dizaynerlari uchun yaratilgan bo'lib, u veb, badiiy, tipografiya, maket, naqsh, bosma loyihalar kabi dizayn vazifalarini bajaradi. Dastur ham vektorli, ham rastri grafika bilan ishlashga mo'ljallangan bo'lib, keng turdagi ranglar palitrasiga ega.

Autodesk 3ds Max – Autodesk kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan, animatsiya va 3D grafikani yaratuvchi hamda tahrir qiluvchi to'liq funksiyali professional dastur. Kompyuterda obyektlarning 3D modellarini yaratish uchun xizmat qiladi. Dastur yaratilgan obyektning bir vaqtning o'zida har tomondan ko'rish imkoniyatini beradi. Dasturda yaratilgan fayllar ***.max** kengaytmasi bilan saqlanadi.

AMALIY FAOLIYAT

1. Adobe Photoshop dasturini o'rnatish

1. Dasturni o'rnatishdan avval uni kompyuterga yuklab olish lozim. Buning uchun ixtiyoriy brauzer manzil qatoriga adobe.com manzilini terib, Adobe kompaniyasining rasmiy saytiga kiriladi.
2. Ushbu oynadan „Творчества и дизайн“ bandidan „Все продукты“ tanlanadi. U Adobe saytidagi barcha dasturlarni taqdim etuvchi bo'lim hisoblanadi.
3. Barcha Adobe dasturlarini o'z ichiga olgan paketni yuklab olish uchun „Creative Cloud“ni tanlash mumkin.
4. Adobe Photoshop dasturining o'zini yuklash uchun „Adobe Photoshop“ tanlanadi.
5. Dastur yuklanganidan keyin, dasturning o'rnatuvchisi ishga tushiriladi.
6. Ochilgan oynadan „Далее“ tugmachasi tanlanadi.
7. Ushbu rangli tugmacha to'lganda dastur yuklanganligini bildiradi.
8. Dastur to'liq o'rnatilganidan keyin avtomatik ravishda ishga tushadi.

2. Adobe Lightroom dasturining mobil versiyasini o'rnatish

1. iOS yoki Android operatsion tizimidagi smartfonga dasturning mobil versiyasini o'rnatish uchun mos ravishda „App Store“ yoki „Play Market“ ilovasidan „Adobe Lightroom“ qidiriladi va dastur yuklab olinadi.
2. Keyingi oynada „Установить“ tugmachasi tanlanadi.
3. Dastur yuklangandan keyin esa „Открыть“ tugmachasi tanlanadi.
4. Dastur ishga tushirilganda, ro'yxatdan o'tish bandi ko'rsatiladi. Ro'yxatdan o'tilgandan keyin esa dasturdan foydalanish mumkin.

Endi telefon orqali rasmlarga turli effektlar berish uchun dasturdan foydalanish mumkin.

MAVZU YUZASIDAN SAVOLLAR

1. Grafik muharrir deb nimaga aytiladi?
2. Qanday grafik muharrirlarni bilasiz?
3. Adobe Photoshop dasturining imkoniyatlarini sanab bering.
4. Adobe Illustrator dasturida yaratilgan fayllar qanday kengaytma bilan saqlanadi?
5. Corel Draw dasturida yaratilgan fayllar qanday kengaytma bilan saqlanadi?

UYGA VAZIFA

1. Shaxsiy kompyuteringizga Adobe Photoshop dasturini yuklang.
2. Ishchi oynada Adobe Photoshop dasturining yorlig'ini hosil qiling.
3. Shaxsiy telefoningizga Adobe Lightroom dasturining mobil ilovasini yuklang:
 - a) telefoningiz xotirasidan ixtiyoriy fototasvirni tanlang;
 - b) dastur imkoniyatidan foydalanib, tasvirga turli effektlarni qo'llang.
4. Qayta ishlangan tasvirni telefon xotirasida saqlang.

13-dars. ADOBE PHOTOSHOP DASTURI INTERFEYSI VA USKUNALAR PANELI

Adobe Photoshop dasturi elektron ko'rinishdagi rastarli fototasvirlarni tahrirlash uchun eng yaxshi va ko'p funksiyali dasturiy ta'minot bo'lib, foydalanuvchilar uchun ko'p imkoniyatlar yaratib beradi.